

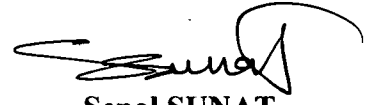
Şenol SUNAT

Manisa Milletvekili

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasası'nın 98'inci maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince **Kültür ve Turizm Bakanı Sn. Mehmet Nuri ERSOY** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 17.12.2025

Şenol SUNAT

Manisa Milletvekili

Son yıllarda özellikle 2018 sonrası döviz kurlarındaki artış, kâğıt, baskı ve matbaa maliyetlerindeki olağanüstü yükseliş ile birlikte Türkiye'de küçük ve orta ölçekli yayınevlerini ciddi bir varoluş krizine sürüklemiştir. Yayıncılık sektörü, yalnızca ekonomik bir faaliyet alanı değil; düşünce özgürlüğü, kültürel çeşitlilik ve toplumsal hafıza açısından da stratejik bir alan olmasına rağmen, kamusal destekten giderek yoksun bırakılmaktadır.

Sektör temsilcilerinin ve meslek birliklerinin açıklamalarına göre; çok sayıda yayınevi yayın sayısını dramatik biçimde azaltmış, bazıları ise kapanma noktasına gelmiştir. Köklü yayınevlerinin bugün yalnızca birkaç kitap basabildiği; okur sayısının özellikle orta sınıfın alım gücündeki erime nedeniyle hızla düştüğü ifade edilmektedir.

Öte yandan, büyük kitap fuarlarının artan katılım ve organizasyon maliyetleri, küçük ve orta ölçekli yayınevlerini bu alanların dışına itmiştir. Yayıncılar, fuarlara katılmak yerine sınırlı kaynaklarını doğrudan kitap basımına ayırmak zorunda kalmaktadır. Bu durum, fuarların giderek büyük sermayeli yayınevleri ve organizasyon şirketlerinin egemenliğine girmesine, kültürel çoğulculuğun zayıflamasına yol açmaktadır.

Yerel yönetimler tarafından düzenlenen kitap günleri ve kültürel etkinlikler ise kimi örneklerde önemli bir kamusal işlev üstlenmesine rağmen; bu alanlarda da çoğu zaman yerel yayınevleri ve kültür emekçileri dışlanmakta, popülerlik ve görünürlük kaygıları kültürel sürekliliğin önüne geçmektedir.

Kültür ve sanat alanına ayrılan kamu kaynakları incelendiğinde; Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinin, kültürel üretimi ve yayıncılığı desteklemekten uzak olduğu, yayıncılığı koruyacak uzun vadeli bir stratejinin bulunmadığı görülmektedir. Kültür hayatına önemli katkılar sunan, belli alanlarda uzmanlaşmış küçük yayınevlerinin (örneğin tiyatro, felsefe, sosyal bilimler yayıncılığı) desteklenmemesi, kültürel çoraklaşmayı derinleştirmektedir.

Ayrıca dijitalleşmenin hız kazandığı bir dönemde, yeni yayımlanan kitapların kısa sürede izinsiz biçimde dijital ortama aktarılması, telif haklarının yetersiz korunması sorunu daha da görünür kılmaktadır. Bu alanda da kapsamlı ve güncel bir kamu politikası eksikliği bulunmaktadır.

Bu çerçevede, yayıncılık alanında yaşanan yapısal daralma, tekelleşme riski ve kültürel üretimin sürdürülebilirliği açısından aşağıdaki soruların yanıtlanması önem arz etmektedir:

1. Son beş yıl içinde Türkiye genelinde faaliyetini sonlandıran küçük ve orta ölçekli yayınevi sayısı kaçtır?
2. Döviz kuru artışı ve kâğıt/matbaa maliyetlerindeki yükselişin yayıncılık sektörüne etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış bir etki analizi bulunmakta mıdır?
3. Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesi içinde doğrudan yayıncılığı ve küçük yayınevlerini desteklemeye ayrılan pay son beş yılda ne kadardır?
4. Büyük kitap fuarlarında küçük ve orta ölçekli yayınevlerinin yaşadığı dışlanma ve yüksek maliyet sorunlarına karşı Bakanlığınızın geliştirdiği bir destek ya da teşvik mekanizması var mıdır?
5. Yayıncılık alanında tekelleşme riskine karşı Bakanlığınızın aldığı veya almayı planladığı önlemler nelerdir?
6. Kültürel miras niteliği taşıyan, uzun yıllardır faaliyet gösteren yayınevlerinin Avrupa örneklerinde olduğu gibi koruma altına alınmasına yönelik bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
7. Telif haklarının dijital ortamda ihlali konusunda mevcut mevzuatın yetersiz kaldığı yönündeki eleştiriler dikkate alınarak, yeni bir telif düzenlemesi yapılması planlanmakta mıdır?
8. Akademisyenler ve öğrenciler başta olmak üzere kamunun erişimine açık, Bakanlık destekli bir dijital kütüphane kurulmasına ilişkin bir proje gündeminizde midir?
9. Yerel yönetimlerin düzenlediği kitap günleri ve kültürel etkinliklerde yerel yayınevlerinin ve bağımsız yayıncıların desteklenmesini zorunlu kılacak bir rehber ya da politika çalışması yapılması düşünülmekte midir?
10. Yayıncılık sektörünün mevcut gidişatı dikkate alındığında, küçük ve orta ölçekli yayınevlerinin kapanmasının kültürel çeşitlilik ve düşünce özgürlüğü üzerindeki negatif etkilerini önleyecek Bakanlığınızın ne gibi çalışmaları vardır?